Lietas Nr. C04483011
Lietas arhīva Nr. PAC-0109-16

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Rīgā 2016. gada 20. jūnijā

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Civillietu tiesu palāta šādā sastāvā:
tiesas sēdes priekšsēdētājs tiesnesis A. Dundurs
tiesneses I.Grauda un M.Katlapa
ar sekretārēm K.Merlaju, K.Biļeviču, tulci O.Petrovu,
piedaloties prasītājai /pers. A/, atbildētāja Latvijas Republikas Aizsardzības ministrijas Nacionālo bruņoto spēku Militāro policijas pārstāvjiem /pers. B/ un /pers. C/,
atklātā tiesas sēdē izskatīja civillietu /pers. A/ prasībā pret Latvijas Republikas Aizsardzības ministrijas Nacionālo bruņoto spēku Militāro policiju (iepriekš - Latvijas Republikas Aizsardzības ministrijas Saeimas un Valsts prezidenta Drošības dienestu) par morālā kaitējuma atlīdzības piedziņu, atlīdzību nesaņemtās darba algas apmērā sakarā ar darba spēju zudumu, sakarā ar /pers. A/ apelācijas sūdzību par Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesu kolēģijas 2013. gada 4. marta spriedumu.

A p r a k s t o š ā

[1] /pers. A/ 2011. gada 27. septembrī cēlusi Rīgas apgabaltiesā prasību pret Latvijas Republikas Aizsardzības ministrijas Saeimas un Valsts prezidenta Drošības dienestu (tagad - Latvijas Republikas Aizsardzības ministrijas Nacionālo bruņoto spēku Militāro policiju) par morālā kaitējuma atlīdzības piedziņu, lūdzot piedzīt no atbildētāja morālā kaitējuma atlīdzību 227 000 Ls, zaudējumus - nesaņemto darba algu sakarā ar darba spēju zudumu 39 429,60 Ls, kopā 266 429,60 Ls paredzamos zaudējumus - nesaņemto darba algu sakarā ar darba spēju zudumu katru mēnesi 70 % apmērā no vidējās darba algas valstī.

Prasības pieteikumā norādīts, ka 1992. gada 5. septembrī Latvijas Republikas Aizsardzības ministrijas Saeimas un Valsts prezidenta Drošības dienesta darbinieka /pers. D/ rīcības dēļ, kurš rupji pārkāpis ieroču lietošanas un lietošanas reglamentu, prasītāja guvusi dzīvībai bīstamu ievainojumu. /adrese A/.

/pers. D/, būdams bruņots, dienesta pienākumu pildīšanas laikā uz sava paziņas /pers. E/ lūgumu iedeva viņam dienesta pistoli Nr.l76K, kuras apskates laikā /pers. E/ nospieda pistoles gaili un ievainoja prasītāju mugurā, nodarot viņai smagus miesas bojājumus.

Ar Jelgavas reģionālās prokuratūras 1992. gada 3.novembra lēmumu no krimināllietas Nr. 22204892 izdalīta atsevišķa krimināllieta, tā kā Drošības dienesta darbinieks /pers. D/ bija izbraucis no Latvijas, kļūdams nesasniedzams kriminālvajāšanai.

Prasītāja norādījusi, ka atbildētāja darbinieka pieļautā pārkāpuma rezultātā viņai vairāk kā 20 gadus nācies piedzīvot smagas fiziskas un garīgas ciešanas. Pamatojoties uz Latvijas Republikas Ģenerālprokuroram J.Skrastiņam sniegto specziņojumu un uz krimināllietas Nr. 22204892 materiāliem, prasītājai radušās Civillikuma 1635. un 2347.pantā paredzētās tiesības uz morālā kaitējuma atlīdzību.

Savukārt Civillikuma 1782.pants nosaka darba devēja atbildību par darbinieka nodarījumu, sakarā ar ko prasītājai ir prasījuma tiesības no /pers. D/ darba devēja.

Gūtā ievainojuma dēļ kopš 1992. gada prasītājai noteikta 2.grupas invaliditāte. Latvijas Republikas Labklājības ministrijas Veselības un darbaspēju ekspertīzes ārstu komisija 2010. gada 20.aprīlī noteikusi prasītājai kopējo darbaspēju zaudējumu 70 % apmērā.

Atsaucoties uz Centrālās Statistikas pārvaldes izziņu 12/850 par vidējo darba algu valstī no 1992. gada līdz 2011. gadam, prasītāja norāda, ka šajā laikā būtu nopelnījusi 56 328 Ls, no kā 70 % sastāda 39 429,60 Ls.

Atbilstoša atlīdzība par prasītājai nodarīto morālo kaitējumu un ikdienas ciešanām būtu 1000 lati mēnesī, bet par visu 18 gadu un 11 mēnešu periodu kopā – 227 000 Ls.

Prasība pamatota ar Civillikuma 1635., 1782. un 2347.pantu.

[2] Latvijas Republikas Aizsardzības ministrijas Nacionālo bruņoto spēku Militārā policija iesniegusi paskaidrojumus par celto prasību, kuros norādījusi, ka prasību neatzīst, jo saskaņā ar Civillikuma 1895.pantu prasībai iestājies noilgums. No lietas materiāliem redzams, ka prasības tiesība /pers. A/ radusies 1992. gada 5.septembrī. Prasītāja civilprasību bija tiesīga iesniegt arī bez galīgā sprieduma krimināllietā, taču viņa šo iespēju savlaicīgi nav izmantojusi.

Pie tam smagus miesas bojājumus 1992. gada 5. septembrī prasītājai nodarīja /pers. E/, kurš nav bijis Latvijas Republikas Drošības dienesta darbinieks, tādējādi viņam saskaņā ar Civillikuma normām arī pienāktos atlīdzināt prasītājai par personisko un materiālo aizskārumu.

[3] Ar Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesu kolēģijas 2013.gada 4.marta spriedumu /pers. A/ prasība noraidīta.

Tiesa konstatējusi, ka starp pusēm nav strīda, ka 1992. gada 5. septembrī Latvijas Republikas Aizsardzības ministrijas Saeimas un Valsts

prezidenta Drošības dienesta darbinieka /pers. D/ rīcības dēļ, kurš rupji pārkāpis ieroču lietošanas un lietošanas reglamentu, prasītāja ieguvusi dzīvībai bīstamu ievainojumu.

Lietā nav strīda, ka saistībā ar minēto notikumu, kopš 1992. gada prasītājai noteikta 2.grupas invaliditāte un konstatēts kopējo darbaspēju zaudējums 70 % apmērā.

Ar Jelgavas tiesas 2010. gada 9. novembra spriedumu krimināllietā Nr.00022204892 /pers. E/ atzīts par vainīgu Latvijas Kriminālkodeksa 110.panta pirmās daļas (1992. gada redakcijā) paredzētā nozieguma izdarīšanā, t.i., par smagu miesas bojājumu aiz neuzmanības nodarīšanu /pers. A/ un sodīts ar brīvības atņemšanu, bet saskaņā ar Latvijas Kriminālkodeksa 45.panta pirmās daļas 4.punktu (l992.gada redakcijā) /pers. E/ atbrīvots no soda sakarā ar noilguma iestāšanos. Cietusī/pers. A/ pieteikto kaitējuma kompensāciju 115 511 Latvijas rubļu apmērā nav uzturējusi.

/pers. A/ tiesība celt prasību par nodarīto kaitējumu t.sk., pret /pers. D/ darba devēju - Latvijas Republikas Drošības dienestu, Latvijas Republikas Aizsardzības ministrijas Nacionālo bruņoto spēku Militāro policiju, radusies 1992. gada 5. septembrī, no kura arī skaitāms Civillikuma 1895.pantā noteiktais prasības noilguma termiņš, kurš savukārt izbeidzies 2002. gada 5. septembrī.

Lietā nav strīda, ka ne ierosinātajā krimināllietā, ne arī atsevišķā civilajā tiesāšanās kārtībā civilo tiesību izmantošanai noteiktajā termiņā /pers. A/ prasību par kaitējuma atlīdzību pret /pers. D/ darba devēju nav cēlusi.

Tāpat Civillietu tiesu kolēģija atzinusi, ka lietas izskatīšanas laikā neguva apstiprinājumu prasītājas apgalvojums, ka 2001. gada 21. decembrī viņa būtu griezusies pie atbildētāja ar iesniegumu par viņai nodarītā kaitējuma atlīdzību, kas būtu par pamatu noilguma pārtraukuma apspriešanai. Prasītāja nav iesniegusi minētā iesnieguma kopiju, bet saskaņā ar viņas paskaidrojumu, lietai pievienotais, atbildētājam adresētais lūgums ir 2001. gada iesnieguma atstāstījums, kas atzīts par pierādījuma atvasinājumu, taču nevar pats par sevi apstiprināt prasītājas apgalvojumu par pretenzijas iesniegšanas apstākļiem atbildētājam.

Savukārt atbildētājs 2001. gada 21. decembra iesnieguma saņemšanu neatzīst. Atbilstoši Civilprocesa likuma 92., 94., 95. pantam, prasītājas lietā iesniegtais 2001. gada iesnieguma atbildētājam atstāstījums nav ne pieļaujams, ne arī attiecināms uz lietu.

Tiesa secinājusi, ka prasītāja līdz pat prasības celšanai tiesā 2011. gada 27. septembrī neveica nekādas darbības savu civiltiesisko interešu aizsardzībai, kā rezultātā konstatējams prasības noilgums.

Tiesa konstatējusi, ka prasītājas subjektīvās tiesības saņemt kaitējuma atlīdzību ir izbeigušās, jo pati prasītāja nav tās izlietojusi likumā noteiktajā (prekluzīvajā) termiņā, tādēļ tās izbeigušās un nav pamata prasības apmierināšanai.

[4] Apelācijas sūdzību par minēto spriedumu 2013. gada 2. maijā iesniedza /pers. A/, pārsūdzot spriedumu pilnā apmērā.

Apelācijas sūdzībā norādīts, ka tiesa, izskatot lietu, nav ņēmusi vērā, ka tiesu medicīniskā ekspertīze krimināllietā tika veikta 2010. gada 12. maijā. Tikai no šā datuma tika apstiprināta cēloniskā saiste starp prasītājai nodarīto kaitējumu un Drošības dienesta darbinieka /pers. D/ izdarīto noziegumu. Vērā ņemami šeit ir arī Civilprocesa likuma 214. panta 5. punkta noteikumi par lietas izskatīšanas neiespējamību, iekams nav izšķirta cita lieta, kas jāizskata civilā, krimināla vai administratīvā kārtībā. Tas attiecas uz apstākli, ka 1992. gada 3. novembrī prokuratūra nolēmusi izdalīt no krimināllietas Nr.22204892 atsevišķu lietu, jo Drošības dienesta darbinieks /pers. D/ pēc atlaišanas no darba izbrauca no Latvijas un nebija sasniedzams kriminālvajāšanai, tāpēc netika nodibināta cēloniskās saikne starp viņa izdarīto likumpārkāpumu un prasītājai nodarīto kaitējumu.

Apelatores ieskatā cēloniskā saikne starp viņai nodarīto rīcību un radušos kaitējumu šajā lietā apstiprināta tikai ar 2010. gada 12. maija eksperta atzinumu Nr.88.

Ar ekspertīzes veikšanas datumu prasītājai ir radušās tiesības prasīt kaitējuma atlīdzību un prasītājai nodarīto kaitējumu minētais atzinums pierāda. Tādējādi no prasītājas puses ir ievērotas arī Civilprocesa likuma 93. panta pirmās daļas prasības par pierādīšanas pienākumu.

Apelācijas sūdzībā norādīts uz to, ka prasītājai ir jāturpina ārstēties. Prasītāja atsaukusies uz Civillikuma 1. pantā ietverto labas ticības principu attiecībā uz nepieciešamību ņemt vērā lietas faktisko apstākļus.

Apelācijas sūdzības iesniedzēja arī vērsusi uzmanību uz to, ka lietas izskatīšanas laikā netika noskaidroti visi lietas būtiskākie apstākļi. Pirms lietas iztiesāšanas prasītāja bija pieteikusi lieciniekus, par kuriem tika nomaksāta valsts nodeva, bet kuri netika nopratināti. Viens no tiem ir viņas māte, kura visus šos gadus rīkojusies prasītājas vārdā, griežoties gan pie Latvijas valsts prezidenta, gan Cilvēktiesību birojā, jo prasītāja pati veselības stāvokļa dēļ ir ierobežota kustībās.

[5] Apelācijas instances tiesas sēdē prasītāja /pers. A/ uzturēja prasību un apelācijas sūdzību uz tajā norādītajiem argumentiem.

Atbildētāja - Latvijas Republikas Aizsardzības ministrijas Nacionālo bruņoto spēku Militāro policijas pārstāvji /pers. B/ un /pers. C/ apelācijas sūdzību un prasību neatzina par pamatotām.

Lieciniece/pers. F/ liecināja, ka viņas meitas /pers. A/ uzdevumā nosūtījusi 2001. gadā Latvijas Republikas Aizsardzības ministrijas Saeimas un Valsts prezidenta Drošības dienestam adresētu vēstuli, kurā atgādinājusi par notikušo un lūgusi materiālu kompensāciju operācijas veikšanai sakarā ar pretenzijām par miesas bojājumu nodarīšanu. Atbildi prasītāja nav saņēmusi.

M o t ī v u d a ļ

[6] Civillietu tiesu palāta, noklausījusies lietas dalībnieku paskaidrojumus, novērtējusi rakstveida pierādījumus un apelācijas sūdzībā norādītos argumentus, atzīst, ka apelācijas sūdzība nav pamatota, bet /pers. A/ prasība noraidāma šādu apstākļu dēļ.

Pamatojoties uz Civillikuma 1635. pantu, 1782.pantu un 2347. pantu, prasītāja lūgusi tiesu piedzīt no atbildētājas morālā kaitējuma atlīdzību Ls 227 000 apmērā, zaudējumus - nesaņemto darba algu sakarā ar darba spēju zudumu Ls 39 429,60 apmērā; turpmāk stāvošos zaudējumus - nesaņemto darba algu sakarā ar darba spēju zudumu katru mēnesi 70 % apmērā no vidējās darba algas valstī.

Prasības pamata apstākļi šādi. 1992. gada 5. septembrī kompleksā /Nosaukums A/ /adrese A/, LR Drošības dienesta darbinieks /pers. D/ iedevis

savam paziņam /pers. E/ apskatīt savu dienesta ieroci - pistoli Nr.l76K. Pistoles aplūkošanas laikā /pers. E/ nejauši no tās izšāvis, aiz neuzmanības ievainojot tuvumā esošo prasītāju, kas izraisījis smagas sekas.

Drošības dienesta darbinieka nevērīgas apiešanās ar šaujamieroci dēļ, citai personai bijusi iespēja šo ieroci izmantot, kā rezultātā no šaujamieroča izdarīts nejaušs šāviens, ievainojot tuvumā esošo prasītāju un nodarot tai smagus miesas bojājumus.

Apelācijas instances tiesas sēdē atbildētājas pārstāvji apstiprināja to, ka minētā notikuma dēļ Drošības dienesta darbinieks /pers. D/ atbrīvots no dienesta un šajā sakarā Civillietu tiesu palāta secina, ka par minētajiem faktiskajiem apstākļiem lietā strīds nepastāv.

Prasītāja morāla kaitējumu un tā apmēru pamato ar apstākli, ka ievainojuma rezultātā iegūto smago traumu dēļ viņai vairāk kā 20 gadus nācies piedzīvot smagas fiziskas un garīgas ciešanas.

Arī šo apstākli Civillietu tiesu palātai nav pamats apšaubīt.

Prasītājas ieskatā šie apstākļi dod tiesību cietušajam prasīt apmierinājumu no aizskārēja, ciktāl viņu par šo darbību var vainot (Civillikuma 1635.pants), savukārt atbildētājas vainu prasītāja saskata apstāklī, ka Drošības dienests nepiegrieza vajadzīgo uzmanību, izvēloties /pers. D/ dienestam un nepārliecinājās pirms tam par viņa spējām un noderību izpildīt uzliekamos pienākumus. Ņemot vērā, ka šie faktiskie apstākļi sakrīt ar Civillikuma 1782. pantā norādītajiem priekšnoteikumiem civiltiesiskās atbildības noteikšanai par darbinieka nodarītajiem zaudējumiem trešai personai, prasītāja norāda, ka atlīdzība par viņai nodarīto morālo kaitējumu un zaudējumiem iegūtās darbnespējas dēļ ir jāpiedzen no atbildētājas kā Latvijas Republikas Aizsardzības ministrijas Saeimas un Valsts prezidenta Drošības dienesta tiesību pārņēmējas.

Neapšaubot arī šo civiltiesiskās atbildības noteikšanas pamatu, Civillietu tiesu palāta konstatē prasības tiesības noilgumu, ka ir tiesisks šķērslis prasības apmierināšanai.

Saskaņā ar Civillikuma 1895. pantu visas saistību tiesības, kuras nav noteikti izņemtas no noilguma ietekmes un kuru izlietošanai nav likumā noteikti īsāki termiņi, izbeidzas, ja tiesīgā persona tās neizlieto desmit gadu laikā.

Atbilstoši Civillikuma 1896. panta noteikumiem - noilgums sāk tecēt ar to dienu, kurā prasījums ir tā nodibināts, ka pret parādnieku, kas nav izpildījis savu pienākumu, nekavējoties var celt prasību, kaut arī tomēr vēl nebūtu ne parādnieks liedzies izpildīt, ne arī kreditors viņam to atgādinājis.

Civillikuma 1402. pants nosaka, ka saistību tiesības rodas vai nu no tiesiska darījuma, vai no neatļautas darbības, vai pēc likuma.

Konkrētajā gadījumā saistību tiesība ir radusies no neatļautas darbības, tas ir, nevērīgas ieroča nēsāšanas no drošības dienesta darbinieka puses, nododot savu dienesta šaujamieroci trešajai personai un šās personas prettiesiskās darbības, tas ir, smagu miesas bojājumu nodarīšana prasītājai aiz neuzmanības.

Civillietu tiesu palāta atzīst, ka gan nevērīgas ieroču nēsāšanas fakts, gan arī smagu miesas bojājumu nodarīšanas prasītājai fakts ir konstatējams 1992. gada 5. septembrī un nav strīda par to, ka sakarā ar minēto notikumu prasītājai noteikta 2. grupas invaliditāte 1992. gadā.

Līdz ar to no 1992. gada 5. septembra ir sācis tecēt noilgums prasības celšanai pret prasītājas tiesību aizskārēju.

/pers. A/ prasības pret /pers. D/ darba devēju, šobrīd atbildētāju, celšanas termiņš nosakāms, ņemot vērā likumu, kas bija spēkā 1992.gada 5.septembrī. Tajā laikā spēkā esošais Latvijas PSR Civilkodeksa 79. pants paredzēja vispārīgo termiņu tiesību aizstāvēšanai - trīs gadi. Bet atbilstoši Latvijas PSR Civilkodeksa 83. pantam, prasības noilguma termiņa tecējuma sākums ir nosakāms ar dienu, kad radušās tiesības uz prasību.

Tātad, aizskārums ir 1992. gada 5. septembrī, kad spēkā esošais Latvijas PSR Civilkodeksa 79. pants paredzēja 3 gadus prasības celšanai. Šo 3 gadu laikā no 1992. gada 5. septembra Saeima 1992. gada 22. decembrī ir pieņēmusi likumu „Par atjaunotā Latvijas Republikas 1937. gada Civillikuma saistību tiesību daļas spēkā stāšanās laiku un piemērošanas kārtību", kas stājies spēkā 1993. gada 1. martā. Šā likuma 3. panta 1. punktā ir noteikts, ka ja Civillikuma saistību tiesību daļas spēkā stāšanās dienā Latvijas civilkodeksa noteiktais noilguma termiņš nav notecējis, bet Civillikums nosaka ilgāku terminu, tad piemērojams ir ilgākais termiņš, ieskaitot notecējuša laiku.

Ievērojot to, ka 1993. gada 1. martā vēl nebija notecējis Latvijas PSR Civilkodeksa 79. pantā minētais 3 gadu termiņš prasības celšanai, /pers. A/ prasību varēja celt Civillikuma 1895. pantā noteiktajā 10 gadu laikā, ieskaitot no 1992. gada 5. septembra notikuma notecējuša laika. Tātad prasības noilgums šajā lietā ir iestājies 2002. gada 5. septembrī.

Ne ierosinātajā krimināllietā, ne arī atsevišķā civilā tiesāšanās kārtībā civilo tiesību izmantošanai noteiktajā termiņā /pers. A/ prasību par kaitējuma atlīdzību pret /pers. D/ darba devēju nav cēlusi. Šāds fakts nodibināts arī Eiropas Padomes Cilvēktiesību tiesas Trešās nodaļas 03.06.2008. lēmumā par pieņemamību lietā „/pers. A/ pret Latviju" (iesniegums Nr. 16825/02, kas iesniegts 28.03.2002.) 61.punktā, kas arī bijis par pamatu iesnieguma noraidīšanai, nacionālo tiesību aizsardzības līdzekļu neizsmelšanas dēļ.

Civillikuma 1910. pants nosaka, ka ar noilguma termiņa notecējumu izbeidzas nevien prasības tiesība, bet arī pati saistību tiesība.

Savukārt Civillikuma 1905. pants nosaka, ka atgādinājums parādniekam pārtrauc noilgumu. Tāpat noilgums ir arī pārtraukts, ja tā tecējuma laikā parādnieks kaut kādā kārtā atzīst kreditora prasību (Civillikuma 1906. pants).

Pirmās instances tiesā prasītāja ir norādījusi, ka 2001. gada 21. decembrī ir vērsusies pie atbildētāja ar iesniegumu par viņai nodarītā kaitējuma atlīdzību. Tomēr viņa nav iesniegusi minētā iesnieguma kopiju.

Kā atzinusi pirmās instances tiesa - lietai pievienotais, atbildētājam adresētais lūgums ir 2001. gada 20. decembra iesnieguma atstāstījums (129 l.l.), kas atzīstams par pierādījuma atvasinājumu, taču nevar pats par sevi apstiprināt prasītājas apgalvojumu par pretenzijas iesniegšanas apstākļiem atbildētājam.

Atbilstoši Civilprocesa likuma 430.panta trešajai daļai fakti, kas konstatēti pirmās instances tiesā, apelācijas instances tiesā nav jāpārbauda, ja tie nav apstrīdēti apelācijas sūdzībā.

Šāds tiesas arguments apelācijas sūdzībā nav apstrīdēts, savukārt apelācijas instances tiesas sēdē nopratinātā liecinieka /pers. F/ liecība par atgādinājuma nosūtīšanu atbildētājai 2001. gada decembrī neierakstīta pasta sūtījuma veidā neapstiprinās ar citiem pierādījumiem lietā.

Atbildētāja 2001. gada 21. decembra iesnieguma saņemšanu neapstiprina. Paskaidrojumos uz prasību to norādījusi detalizētāk (137., 138.l.l.). Un

proti, atbildētāja ir veikusi lietvedības dokumentu tajā laikā izpēti, no kuras izriet, ka Saeimas un Valsts prezidenta drošības dienesta lietvedībā 2001. un 2002.gadā šāda rakstura dokumenti („līgums, līgumraksts" (tulkojumā no krievu valodas - ????????)) tika apkopoti 2001.gada lietvedības lietā Nr.19/1.01-14 „Sarakste ar juridiskām un fiziskām personām" un 2002.gada lietvedības lietā Nr.19/1.01-14 „Sarakste ar juridiskām un fiziskām personām". 2001.gada lietvedības lietā pirmā ievietotā dokumenta reģistrācijas datums ir 2001.gada 3.janvāris un pēdējā ievietotā dokumenta reģistrācijas datums ir 2001.gada 27.decembris, savukārt 2002.gada lietvedības lietā pirmā ievietotā dokumenta reģistrācijas datums ir 2002.gada 8.janvāris un pēdējā ievietotā dokumenta reģistrācijas datums ir 2002.gada 27.decembris. Abās lietvedības lietās nav atrasts prasītājas iesniegtajam saturam atbilstošs dokuments, citi sarakstes dokumenti ar prasītāju, vai cita šo jautājumu skaroša sarakste. Saeimas un Valsts prezidenta drošības dienesta adrese līdz tā pastāvēšanas beigām - 2009. gada 1. janvārim, bija Čiekurkalna 7.šķērslīnija 9, Rīga LV-1026. Nacionālo bruņoto spēku vienību, tai skaitā Saeimas un Valsts prezidenta drošības dienesta izvietojums - adrese bija publiski pieejama informācija, un saistošajā laika periodā tās bija noteikta ar Ministru Kabineta 2001. gada 31. janvāra rīkojumu Nr.66 „Par Nacionālo bruņoto spēku vienību izvietojumu miera laikam".

Nekustamā īpašuma objekts /adrese B/, saskaņā ar Ministru Kabineta 1994. gada 6. septembra rīkojumu Nr. 401-r tika nodots Jelgavas Pašvaldības īpašumā. Latvijas Republikas Saeimas un Valsts prezidenta drošības dienesta valdījumā atradās tikai daļa no Jelgavas Pašvaldībai nodotā nekustamā īpašuma, kura adrese bija /adrese B/.

2000. gada 31. augustā, pamatojoties uz Jelgavas Domes 2000.gada 24.augusta lēmumu, Jelgavas Pašvaldības uzņēmums „Nekustamā īpašuma pārvalde" pārņēma valdījumā no Saeimas un Valsts prezidenta drošības dienesta nekustamo īpašumu /adrese B/. Pēc nekustamā īpašuma /adrese B/, nodošanas, Saeimas un Valsts prezidenta drošības dienesta struktūrvienības netika izvietotas Jelgavas pilsētas teritorijā.

Ņemot vērā apstākli, ka atbildētāja apelācijas instances tiesas sēdē neapstiprina minētās vēstules saņemšanu, ar kuru prasītāja pamato noilguma pārtraukumu, kā arī nav nekādu citu vismaz netiešu pierādījumu, Civillietu tiesu palātai nav pamata konstatēt korespondences saņemšanas faktu tikai uz liecinieka liecību pamata, jo šāds pierādījums ir pieļaujams kopā ar citiem pierādījumiem lietā savstarpējā sakarībā, nevis pats par sevi atsevišķi.

Apelācijas sūdzībā prasītāja ir norādījusi, ka tiesas medicīniskās ekspertīze veikta 2010. gada 12. maijā. Apelatores ieskatā cēloniskā saikne starp viņai nodarīto rīcību un radušos kaitējumu šajā lietā apstiprināta tikai ar 2010. gada 12. maija eksperta atzinums Nr.88. Konkrētajā datumā prasītājai ir radušās tiesības prasīt kaitējuma atlīdzību un pierādījums nodarītajam kaitējumam, atbilstoši Civilprocesa likuma 93. panta pirmajai daļai.

Ņemot vērā, ka prasītājai nodarītā kaitējuma smagās sekas iestājušās 1992. gada 21.septembra notikuma laikā, Civillietu tiesu palāta uzskata, ka pamatots ir pirmās instances tiesas atzinums, ka tiesība celt prasību radusies jau no 1992.gada 21.septembra.

No lietas materiāliem redzams, ka 1992. gadā prasītājai ir noteikta invaliditāte un ārstniecības iestāžu izmeklējumos konstatētie veselības bojājumi nepārprotami norāda uz to, ka kaitējums smagu miesas bojājumu pakāpē viņai nodarīts 1992. gadā.

Atbilstoši Civilprocesa likuma 432.panta piektajai daļai apelācijas instances tiesas sprieduma motīvu daļā norāda šā likuma 193.panta piektajā daļā minētos apstākļus, kā arī motivē attieksmi pret pirmās instances tiesas spriedumu. Ja tiesa, izskatot lietu, atzīst, ka zemākās instances tiesas spriedumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pilnībā pietiekams, tā sprieduma motīvu daļā var norādīt, ka pievienojas zemākās instances tiesas sprieduma argumentācijai. Šādā gadījumā šā likuma 193.panta piektajā daļā noteiktos apsvērumus sprieduma motīvu daļā var nenorādīt.

Civillietu tiesu palāta pievienojas pirmās instances tiesas sprieduma motīviem, jo spriedumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pilnībā pietiekams.

Kā nepamatotu Civillietu tiesu palāta vērtē apelācijas sūdzībā minēto argumentu, ka tiesību aizskārums prasītājai ir konstatējams ar ekspertīzes atzinuma sastādīšanu 2010. gada 12. maijā.

To, ka prasītājai ir nodarīts tiesību aizskārums smagu miesas bojājumu veidā, ciešanas un būtisks darbaspēju apjoma zudums, viņa zinājusi jau 1992. gadā, kad viņai noteikta 2. grupas invaliditāte.

Pierādījumi tiesību aizskārumam prasītājas rīcībā ir bijuši jau 1992. gadā (1992. gada 8. septembra un 27. oktobra apskates protokoli, eksperta atzinums Nr. 553, eksperta atzinums Nr. 4821/4822, Jelgavas tautas 1992. gada 3. decembra spriedums, Latvijas Republikas Ģenerālprokuroram J.Skrastiņam 1992. gada 7. septembra specziņojums).

Līdz ar to nav pamata apgalvojumam, ka prasības celšanas termiņš skaitāms no 2010. gada 12. maija, kad eksperts taisījis krimināllietā atzinumu Nr. 33.

Civillietu tiesu palāta atzīst, ka apelācijas sūdzībā norādītie argumenti nedod pamatu pirmās instances tiesai pretēja sprieduma taisīšanai lietā. Civillietu tiesu palāta secina, ka pirmās instances tiesa pamatoti atzinusi, ka lietā ir iestājies prasības noilgums, tādēļ prasība ir noraidāma.

R e z o l u t ī v ā

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 432. - 434. pantu, Civillietu tiesu palāta

n o s p r i e d a

/pers. A/ prasību pret Latvijas Republikas Aizsardzības ministrijas Nacionālo bruņoto spēku Militāro policiju par morālā kaitējuma atlīdzības piedziņu, atlīdzību nesaņemtās darba algas apmērā sakarā ar darba spēju zudumu, kā arī priekšā stāvošo zaudējumu piedziņu – noraidīt.

Spriedumu var pārsūdzēt kasācijas kārtībā 30 dienu laikā no pilna sprieduma sastādīšanas dienas Augstākās tiesas Civillietu departamentā, iesniedzot kasācijas sūdzību Augstākās tiesas Civillietu tiesu palātā.

Pilns tiesas spriedums sastādīts 2016. gada 21. jūlijā.

Tiesas sēdes priekšsēdētājs tiesnesis (paraksts) A. Dundurs
Tiesnese (paraksts) I.Grauda

Tiesnese (paraksts) M.Katlapa

NORAKSTS PAREIZS
Latvijas Republikas Augstākās tiesas
Civillietu tiesu palātas tiesnesis A. Dundurs
Rīgā 2016. gada 21. jūlijā